

23.2.2017

KANSALAIUUUSTIEDOT VÄESTÖTIETOJÄRJESTELMÄSSÄ

Yleistä

Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien pitämään väestötietojärjestelmään (VTJ) rekisteröidään tiedot Suomen kansalaisista ja rekisteröinnin edellytykset (mm. Suomessa asuminen) täyttävistä ulkomaiden kansalaisista. Tieto henkilön kansalaisuudesta kuuluu väestötietojärjestelmässä ylläpidettäviin tietoihin: Suomen kansalaisuuden lisäksi järjestelmässä on tiedot myös henkilöillä olevista muiden valtioiden kansalaisuuksista. Järjestelmässä on tiedot kansalaisuuden alkamis- ja mahdollisesta päättymispäivästä, eli myös kansalaisuutta koskevat historiatiedot säilytetään.¹

Suomi hyväksyy monikansalaisuuden (arkipuheessa: kaksoiskansalaisuus), mikä tarkoittaa sitä, että henkilöllä on samanaikaisesti kahden tai useamman valtion kansalaisuus. Periaatteelliset tai rekisteritekniset seikat eivät rajaa henkilön kansalaisuuksien lukumäärää ja niitä koskevien tietojen merkitsemistä väestötietojärjestelmään.

Käytännössä Suomen kansalaisen muita kansalaisuuksia koskevien tietojen täydellisyyteen vaikuttavat kansalaisuustiedon ilmoittamisen menettelyt ja niiden riippuvaisuus henkilön itsensä tekemistä ilmoituksista, kuten seuraavassa tarkemmin kuvataan.

Kansalaisuuden määräytyminen ja kansalaisuustietojen rekisteröinti väestötietojärjestelmään

Suomessa syntyvä lapsi saa Suomen kansalaisuuden suoraan lain nojalla, mikäli ainakin toisella vanhemmalla on Suomen kansalaisuus. Tässä tapauksessa Suomen kansalaisuus merkitään VTJ:än automaattisesti sairaalan toimittaman lapsen syntymää koskevan ilmoituksen ja lapsen vanhemman kansalaisuutta koskevien tietojen perusteella. Mikäli Suomessa syntyvän lapsen vanhemmalla on VTJ:n tietojen mukaan myös muu kuin Suomen kansalaisuus, tätä koskevaa tietoa ei automaattisesti rekisteröidä VTJ:än, vaan lapselle (mahdollisesti) toisen valtion lain nojalla tulevan kansalaisuuden rekisteröinti VTJ:än jää sen varaan, että joko a) lapsen huoltajat ilmoittavat asiasta maistraatille tai b) selvissä tapauksissa maistraatti merkitsee viran puolesta lapselle tämän vanhemmalta periytyvää muun maan kansalaisuutta koskevan tiedon väestötietojärjestelmään.

Samoin ulkomailla syntyvä lapsi, jonka ainakin toisella vanhemmalla on Suomen kansalaisuus, saa Suomen kansalaisuuden. Lapsen tietojen rekisteröinti ja Suomen kansalaisuuden merkitseminen VTJ:än perustuu huoltajien maistraatille tekemään kirjalliseen ilmoitukseen. Ilmoituksen yhteydessä huoltajat voivat antaa tiedon myös lapsella mahdollisesti olevasta muusta kuin Suomen kansalaisuudesta, mitä koskeva tieto myös merkitään väestötietojärjestelmään.

Suomeen muuton tai muun syyn takia väestötietojärjestelmään rekisteröitävän ulkomaan kansalaisen kansalaisuutta tai kansalaisuuksia koskevat tiedot rekisteröidään

¹ Suomen kansalaisuuden saamisesta, säilyttämisestä ja menettämisestä säädetään [kansalaisuuslaissa](#) (359/2003). Kansalaisuustietojen tallettamisesta VTJ:än säädetään [laissa väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalvelusta](#) (661/2009) § 1 mom. 14. kohta ja [VTJ:n tiedotkannassa väestötietojärjestelmästä](#), 13 §.

23.2.2017

väestötietojärjestelmään henkilön antaman ilmoituksen ja luotettavan asiakirjallisen selvityksen (passi mm.) perusteella.

Ulkomaan kansalainen voi saada hakemuksesta (tietyissä tapauksissa myös ilmoituksesta) Maahanmuuttoviraston päätöksellä Suomen kansalaisuuden. Maahanmuuttovirasto ilmoittaa Suomen kansalaisuuden saamisesta sähköisesti väestötietojärjestelmään. Maahanmuuttovirasto ei Suomen kansalaisuutta koskevassa päätöksessään ota kantaa aikaisempien kansalaisuuksien säilymiseen, eikä niitä täten esim. automaattisesti merkitä lakanneeksi, kun tieto Suomen kansalaisuuden saamisesta rekisteröidään väestötietojärjestelmään.

Tietojen kattavuudesta ja luotettavuudesta

Edellä olevien esimerkkien mukaisesti tieto ulkomaiden kansalaisuuksista perustuu henkilön itsensä (lasten osalta huoltajien) tekemiin ilmoituksiin ja niiden yhteydessä esitettyyn luotettavaan selvitykseen. Täten VTJ:ssä ei välttämättä ole kattavaa tietoa henkilöllä olevista ulkomaiden kansalaisuuksista tai tietoa siitä, onko henkilö menettänyt muun valtion kansalaisuuden saadessaan Suomen kansalaisuuden, ellei henkilö ole itse ilmoittanut toisen valtion kansalaisuuden menettämisestä maistraatille.

Tietojen käyttökelpoisuutta eri tarkoituksiin arvioitaessa tulee huomioida se, että väestötietojärjestelmää koskevan lain (661/2009) 18 § mukaan väestötietojärjestelmän keskeiset henkilötiedot, mukaan lukien kansalaisuustiedot, ovat julkisesti luotettavia, eli viranomaiset voivat niihin perustuen tehdä päätöksiä ja ratkaisuja. Mikäli henkilö on itse sitä mieltä, että päätös on tehty väärin perustein, on henkilön osoitettava asian olevan toisin.

Kansalaisuutta koskevien tietojen luovuttaminen väestötietojärjestelmästä

Viranomaisille, mm. poliisille, tullille, rajavartiolaitokselle ja puolustusvoimille luovutetaan väestötietojärjestelmästä tietoja henkilöiden kansalaisuuksista, myös monikansalaisuudesta. Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa säädetään tietojen luovuttamisesta viranomaistehtävän hoitamiseen (29 §). Tämän säännöksen mukaan tuomioistuin- ja hallintomenettelyyn, viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävään sekä muuhun näitä vastaavaan viranomaistehtävään luovutetaan 1) laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädetyt tiedot ja 2) laissa tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamisessa tarpeelliset tiedot.

Viranomaisten toimintaa koskevassa erityislainsäädännössä on myös säädetty oikeudesta saada tietoja väestötietojärjestelmästä. Esimerkiksi poliisilaissa (872/2011) säädetään, että poliisilla on oikeus saada viranomaiselta virkatehtävän suorittamiseksi tarpeelliset tiedot ja asiakirjat salassapitovelvollisuuden estämättä, jollei tiedon antamista ole erikseen rajoitettu. Poliisin oikeudesta saada tietoja mm. väestötietojärjestelmästä on annettu tarkempia säädöksiä laissa henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (761/2003).

Henkilötietojen luovuttamiseen viranomaisille on käytettävissä erilaisia VTJ-tietopalvelun ratkaisuja, kuten suorakyselyt, henkilörekisterin päivityspalvelu sekä massamuotoiset tietojen poiminat.